

Fremtidens landbrug bliver big business

Hansen, Henning Otte

Published in:
Sammendrag af indlæg Plantekongres 2016

Publication date:
2016

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Hansen, H. O. (2016). Fremtidens landbrug bliver big business. I *Sammendrag af indlæg Plantekongres 2016* (s. 278-279). Plantekongres.
https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Plantekongres/Filer/pl_plk16_kongresbilag_samlet_web.pdf

Fremtidens landbrug bliver big business

Kravene til landbrugets konkurrenceevne stiger. De erhvervspolitiske rammer bliver fælles for alle erhverv, og konkurrencen om ressourcer skærpes.

Seniorrådgiver Henning Otte Hansen
Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet
hoh@ifro.ku.dk

Når fremtidens landbrug bliver "big business", betyder det, at landbrugene bliver endnu større, mere industrialiserede, mere forretningsorienterede og mere koncentrerede, og samtidig anvender de fuldt ud de metoder og ledelsesformer, som er almindelige i andre erhverv. De erhvervspolitiske rammer bliver i højere grad fælles for alle erhverv inkl. landbruget, og landbruget må på lige fod med andre erhverv konkurrere om ressourcer som kapital, arbejdskraft, viden m.m.

Fremtidig strukturudvikling

Der er en relativt entydig strukturudvikling i landbruget i de industrialiserede lande: Der bliver færre, større, mere specialiserede og mere koncentrerede landbrug. Overordnet set findes de største landbrug i de rigeste lande, og man kan forvente, at økonomisk vækst og stigende velfærd medfører en forstærket

strukturudvikling i landbruget. Som figur 1 viser, har så forskellige lande som Danmark, Sverige, USA og Canada haft en relativt ensartet udvikling i landbrugen størrelsesudvikling set over en meget lang periode.

Figur 2 og 3 understreger yderligere, at der er tale om en næsten retlinjet og forudsigelig udvikling - på en logaritmisk skala: Bedrifterne vokser hvert år, og der er ikke tegn på, at kurven knækker: M.h.t. svine-sektoren er der en næsten identisk udvikling i Danmark, Holland og Canada. På malkekvægområdet er New Zealand 2-3 årtier foran USA og Danmark, men udviklingen er næsten parallel.

Konkurrence om ressourcer

Landbruget kommer i stigende grad til at konkurrere om knappe ressourcer på lige fod med andre erhverv. Det bliver især vigtigt, når det gælder kapital. Land-

bruget, som "Big business", får brug for meget kapital - både lånekapital og ansvarlig kapital - og her vil långiver forvente samme afkast og sikkerhed i landbruget som i andre erhverv. Det vil kræve en betydelig større gennemsnitlig forrentning i landbruget fremover, hvis det skal gøres attraktivt for investorer og långivere at føre meget kapital over i landbruget.

Landbrugspolitik bliver gradvist udfaset og bliver en del af en generel erhvervspolitik. Også handels-, miljø-, energi- og regionalpolitik får større betydning på bekostning af landbrugspolitikken, og det viser, at også på den politiske sfære bliver landbruget en mere integreret del af det øvrige erhvervsliv.

Polarisering - big business og små landbrug

Landbruget bliver mere polariseret: Vi får på den ene side et relativt lille antal meget store

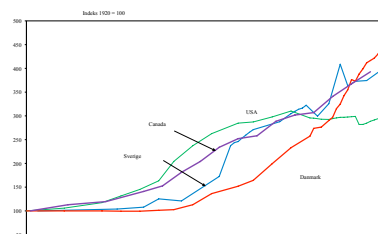
bedrifter, som står for mere end 80 pct. af produktionen, og som drives professionelt og kommercielt. På den anden side har vi et stort antal mindre landbrug, som er under afvikling/nedslidning, som er afhængige af indtjening udefra, og som ikke kan betegnes som deciderede erhvervsjordbrug. Forskellene mellem de to grupper bliver større og større.

Big business er foreneligt med både miljø og bæredygtighed. Big business, forretningsudvikling, økonomisk optimering m.m. kommer til at finde sted inden for miljømæssige rammer - på samme måde som det øvrige erhvervsliv. Selv om der bliver fælles rammer via en fælles erhvervspolitik, er det ikke sikkert, at landbrugets miljøvilkår ændres i forhold til i dag. Fremover vil der blot være flere fælles miljøbestemmelser for alle erhverv, og her vil et erhvervs miljørammевilkår være afhængig af, hvor meget man belaster miljøet - uanset hvilken erhvervssektor man tilhører.

Konklusion

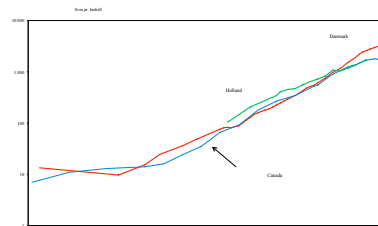
Der er ikke tegn på, at kurven for landbrugets strukturudvikling knækker. Teknologiske fremskridt og udnyttelse af stor-driftsfordele driver udviklingen fremad. Samtidig liberaliseres landbrugspolitikken og bliver i stigende grad en del af en fælles erhvervspolitik m.m. Konkurrencen om ressourcer som kapital og arbejdskraft skærpes, og dermed forstærkes yderligere kravene til erhvervslandbrugenes konkurrenceevne, ledelse og afkast.

Figur 1. Bedriftsstørrelser (ha/bedrift) i landbruget i Danmark, USA, Sverige og Canada.

Kilde: Egne beregninger på grundlag af Danmarks Statistik (flere årgange), Statistics Canada (2009 + 2015), European Commission (flere årgange) og Statistiska Centralbyrån (flere årgange)

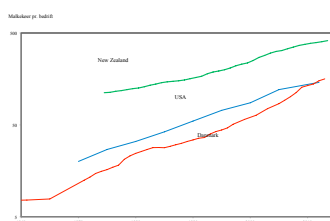
Figur 2. Antal svin pr. bedrift i Canada, Holland og Danmark.

Anm: Logaritmisk Y-akse

Kilder: Egen fremstilling på grundlag af Danmarks Statistik (flere årgange), Statistics Canada (2009 + 2015) og European Commission (flere årgange)

Figur 3. Antal malkekøer pr. bedrift i New Zealand, USA og Danmark

Anm: Logaritmisk Y-akse

Kilder: Egen fremstilling på grundlag af Danmarks Statistik (flere årgange), DairyNZ (2014) og USDA (2007 + 2014).

Kilder

Danmarks Statistik (flere årgange): Landbrugsstatistik

DairyNZ (2014): New Zealand Dairy Statistics. 2013-14

Statistiska Centralbyrån (flere årgange): Jordbruksstatistisk årsbok. Stockholm.

FAO (2015): FAOSTAT

Statistics Canada (2009): A statistical portrait of agriculture, Canada and provinces: census years 1921 to 2006.

Statistics Canada (2015): Census of Agriculture, number and area of farms and farmland area by tenure, Canada and provinces.

USDA (2007): Profits, Costs, and the Changing Structure of Dairy Farming. Economic Research Report No. ERR-47

USDA (2014): Dairy Cattle and Milk Production ACH12-14/October 2014